

Meddelande om långsiktig infrastrukturvision

2013/14:FPM21

Näringsdepartementet

2013-11-18

Dokumentbeteckning

KOM (2013) 711

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén Långsiktig infrastrukturvision för och utanför Europa

Sammanfattning

Den 14 oktober 2013 presenterade kommissionen ett meddelande om en långsiktig infrastrukturvision för och utanför Europa. Meddelandet pekar på att energinätverk är en viktig del av unionens mål för energipolitiken, inte minst för att integrera energioär och att hantera utmaningarna i samband med ökande mängd variabel energiproduktion. Den nyligen antagna förordningen om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer nämns men samtidigt framförs att mycket mer återstår att göra. Det konstateras att på den första listan med projekt av gemensamt intresse finns endast ett fåtal projekt med som påverkar angränsande länder eller andra länder. Vidare bedöms att ca 40 % mer överföringskapacitet behövs till 2020 för att till fullo utnyttja fördelarna med integrationen. Ytterligare en utmaning för framtiden är att planera för samspelet mellan de olika näten, el- och gassystemen samt transporten av koldioxid. Meddelandet tar upp att, om det behövs, måste den rättsliga ramen för projekt av ömsesidigt intresse undersökas. Fullbordandet av Peci (projekt av intresse för energigemenskapen) sägs ha avgörande betydelse för marknadsöppningen, försörjningstryggheten och hållbarheten i hela regionen.

Vidare pekar meddelandet på återstående prioriteringar för elektricitet, gas och koldioxidnät. När det gäller elektricitet nämns exempelvis att genomföra planen för sammanlänkning av Östersjöområdets energimarknader och smarta elnät. För gas nämns LNG-terminaler och främjande av inhemsk produktion.

I meddelandet anges de i infrastrukturförordningen tolv prioriterade korridorerna och områdena för energiinfrastruktur. Vidare presenteras kartbilder över de första projekten av gemensamt intresse (PCI), uppfyllande av sammankopplingsmål före och efter PCI, diversifiering av gasförsörjning samt överensstämmelse med N-1 standard för gas.

Några ytterligare initiativ (legislativa åtgärder eller andra åtgärder) med anledning av kommissionens meddelande förväntas inte.

Regeringen framhåller särskilt vikten av att planeringen av dagens energiinfrastruktur måste ta sikte på långsiktiga klimatmål men saknar dock ett mer detaljerat resonemang i meddelandet kring detta. Regeringen anser att EU måste utgå från perspektivet att en väl fungerande marknad kommer att tillhandahålla nödvändiga och effektiva investeringar.

Regeringen ser inte anledning för EU att vidta varken legislativa åtgärder eller andra åtgärder med anledning av meddelandet.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Vid Europeiska rådets vårtoppmöte 2007 antogs de s.k. 20-20-20-målen om mål till 2020 för ökning av andelen förnybar energi, minskning av utsläpp av växthusgaser och energieffektivisering. Samtidigt antogs också en energipolitisk handlingsplan för åren 2007-2009. Denna plan ringade in de åtgärder som behövde vidtas i närtid för att uppnå 20-20-20-målen och målen för energipolitiken (förutom miljömässig hållbarhet även konkurrenskraft och försörjningstrygghet). Den 10 november 2010 presenterade kommissionen meddelandet "Energi 2020" med ett förslag till ny övergripande energipolitisk strategi och handlingsplan för åren fram till 2020. En av fem prioriteringar i den föreslagna strategin handlar om betydelsen av större och snabbare investeringar i europeisk energiinfrastruktur. Ett särskilt meddelande om prioriteringar för EU:s energiinfrastruktur för 2020 och framåt presenterades den 17 november 2010 och utvecklar förslagen om infrastruktur i meddelandet "Energi 2020". Rådet har utifrån dessa meddelanden antagit slutsatser både vid Europeiska rådets möte den 4 februari och vid energirådsmötet den 27 februari 2011 som låg till grund för den förordning om energiinfrastruktur som trädde i kraft våren 2013 (nr. 347/2013). Inom ramen för förordningen har den första listan med projekt av gemensamt intresse presenterats. Ett syfte med det nu aktuella meddelandet som presenterades den 14 oktober 2013 är att sätta in projekten av gemensamt intresse i ett sammanhang. Meddelandet pekar även på att energiinfrastruktur som planeras idag måste vara förenliga med långsiktiga mål.

Meddelandet inleds med ett konstaterande att energinätverk är en viktig del av unionens mål för energipolitiken, men även för dess ekonomiska strategi. Energifärdplanen till 2050 nämns och att planeringen av dagens energinfrastruktur måste ta sikte på långsiktiga politiska mål. Meddelandet pekar på utmaningar att hantera allt mer varierande produktion med låga koldioxidutsläpp där smarta nät och lagring av el är en del av lösningen. När det gäller gas anges att det är av grundläggande betydelse att diversifieringen av försörjningen förbättras.

Kommissionen uppskattar att det fram till 2020 behövs ca 200 miljarder euro i investeringar i de europeiska energinäten. Det konstateras att unionens första förteckning över projekt av gemensamt intresse (PCI), inom ramen för infrastrukturförordningen (nr. 347/2013), bara är det första steget i riktning mot ett genomförande av den mer långsiktiga infrastrukturvisionen. Kommissionen har antagit, enligt förfarandet med delegerade akter, en förteckning med ca 250 projekt av gemensamt intresse. Det är marknadsaktörerna själva som anmält projekten för urval i enlighet med den procedur som är fastställd i infrastrukturförordningen (artikel 3). Projekten har utvärderats av regionala grupper i förhållande till de kriterier som finns uppställda i EU-förordningen.

Meddelandet pekar på att PCI-projekten kommer att bidra till en bättre integration, förbättra möjligheter att omhänderta förnybar produktion samt upprätthålla systemets stabilitet. Dessutom nämns att unionen kommer att närma sig målet från Europeiska rådets möte 2002 om 10 % sammankoppling mellan elnätet (förhållande mellan kapacitet på gränsöverskridande överföringsförbindelser för el och sammanlagd installerad kapacitet på produktionsanläggningar inom ett land).

Det konstateras att på den första listan med projekt av gemensamt intresse (presenterade i en bilaga till meddelandet) finns endast ett fåtal projekt med som påverkar angränsande länder eller andra länder. Vidare bedöms att ca 40 % mer överföringskapacitet behövs till 2020 för att till fullo utnyttja fördelarna med integrationen och att en utmaning för framtiden är att planera för samspelet mellan de olika näten, el- och gassystemen samt transporten av koldioxid.

När det gäller PCI-projekten anger meddelandet att nästa steg är bland annat att inleda en investerardialog för att främja investeringar, att den första ansökningsomgången för finansiellt stöd inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa inleds under 2014. Vidare nämns att genomförandet av tillståndsåtgärderna (enligt förordningens artikel 7) samt genomförandet av projekten ska övervakas.

Som återstående utmaningar lyfter meddelandet bland annat fram ytterligare sammanlänkningar med grannländer, dvs. med länder utanför unionen. I detta sammanhang nämns projekt av ömsesidigt intresse, PMI (begreppet används i fördragets artikel om TEN), och projekt av intresse för

energigemenskapen, Peci. Meddelandet anger att den rättsliga ramen för PMI måste undersökas om så behövs.

2013/14:FPM21

I anslutning till resonemanget om nya förbindelser med grannländer nämns att en plattform för samarbete mellan systemansvariga, MED-TSO, har inrättats i Medelhavsområdet.

Vidare pekar meddelandet på återstående prioriteringar för elektricitet, gas och koldioxidnät. När det gäller elektricitet nämns exempelvis att genomföra planen för sammanlänkning av Östersjöområdets energimarknader och smarta elnät. För gas nämns bland annat LNG-terminaler och främjande av inhemsk produktion. När det gäller koldioxidnät konstateras att utvecklingen går långsamt men att unionen bör fortsätta sina ansträngningar.

Slutligen anges att nästa steg i genomförandet av den långsiktiga infrastrukturvisionen är följande:

- Förbereda för identifiering av projekt av gemensamt intresse med hänsyn till översynen av unionsförteckningen 2015 och därefter.
- Fortsätta diskussionerna med grannländerna om en ytterligare integrering av nätverk och lämpliga regelverk, särskilt inom ramen för energigemenskapen och MED-TSO.
- Säkerställa adekvat stöd till Peci och andra projekt av ömsesidigt intresse i enlighet med relevanta unionsbudgetramar.
- Undersöka hur man på bästa sätt kan genomföra begreppet projekt av ömsesidigt intresse.

I bilaga till meddelandet anges de i infrastrukturförordningen (nr. 347/2013) tolv prioriterade korridorerna och områdena för energiinfrastruktur. Vidare presenteras kartbilder över de första projekten av gemensamt intresse (PCI), uppfyllande av sammankopplingsmål före och efter PCI, diversifiering av gasförsörjning samt överensstämmelse med N-1 standard för gas.

Inom Sverige finns två projekt upptagna på kommissionens delegerade akt med projekt av gemensamt intresse, se bilaga II i meddelandet. Det gäller en planerad 400 kV kraftledning (Ekhyddan – Nybro – Hemsjö) samt en planerad LNG-terminal i Göteborg.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Kommissionens meddelande har inga direkta effekter på svenska regler då det saknar konkreta åtgärds-/lagstiftningsförslag.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionens meddelande har ingen omedelbar budgetkonsekvens för Sverige då det inte innehåller konkreta åtgärds-/lagstiftningsförslag.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att kommissionen uppmärksammar den viktiga roll energiinfrastruktur har för att bidra till konkurrenskraft, försörjningstrygghet och hållbarhet. Regeringen framhåller särskilt vikten av att planeringen av dagens energiinfrastruktur måste ta sikte på långsiktiga klimatmål. Regeringen saknar dock ett mer detaljerat resonemang i meddelandet kring utmaningen att anpassa infrastrukturutvecklingen till långsiktiga energi- och klimatmål till 2020 och 2050.

Regeringen anser att EU måste utgå från perspektivet att en väl fungerande marknad kommer att tillhandahålla nödvändiga och effektiva investeringar. Erfarenheten är att väl fungerande marknader ger investerare prissignaler som driver investeringar både i produktion och nät. Europa har ännu inte fullt ut kunnat utnyttja fördelarna av en väl fungerande marknad. EU behöver låta den lagstiftning som införts genom det tredje inre marknadspaketet få en möjlighet att verka innan ytterligare initiativ och regleringar införs. När det gäller finansiering anser regeringen att marknadens aktörer ska vara ansvariga.

Ett flertal initiativ har tagits på EU-nivå de senaste åren vad gäller energiinfrastruktur och regeringen anser att det är viktigt att inte påbörja en diskussion om ytterligare initiativ på området innan tidigare initiativ har genomförts.

Regeringen menar att projekt till tredje land redan täcks av infrastrukturförordningen och ser därför inte anledning att vidta varken legislativa åtgärder eller andra åtgärder beträffande den rättsliga ramen för *projekt av ömsesidigt intresse* (PMI).

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Något remissmöte är inte planerat då inga ytterligare initiativ (legislativa åtgärder eller andra åtgärder) med anledning av kommissionens meddelande förväntas.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej aktuellt.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionens meddelande innehåller inga konkreta åtgärds-/lagstiftningsförslag som kan bedömas enligt subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Meddelandet kommer att tas upp i den rapport om inre marknaden från det litauiska EU-ordförandeskapet som presenteras vid TTE-rådet i december 2013. Några ytterligare initiativ med anledning av kommissionens meddelande har inte aviserats.

4.2 Fackuttryck/termer

LNG-terminal: Terminal för flytande naturgas

N-1 standard: N-1 kriteriet innebär att ett fel på en enskild komponent i nätet (produktionskälla, kraftledning, gasledning etc.) inte får orsaka sammanbrott av systemet.